

Povolební očekávání před volbami a po volbách

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2002
Otázky:	PV.12
Termín terénního šetření:	24.6. – 1.7.2002
Počet respondentů:	1043
Reprezentativita:	obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Výběr respondentů:	kvótní výběr
Zveřejněno dne:	20. srpna 2002
Kód tiskové informace:	PV20814
Zpracoval:	Jan Červenka

V prvním pololetí roku 2002 se v šetřeních uskutečňovaných v rámci výzkumu Naše společnost 2002 průběžně zjišťovala povolební očekávání občanů v politické oblasti, v ekonomice a celkově.¹ Identickou otázku jsme pak položili respondentům i v šetření, které proběhlo v době, kdy již byly známy konečné výsledky voleb s tím, že ještě nebyla uzavřena koaliční dohoda mezi vítěznou ČSSD a Koalicí a nebyla sestavena nová vláda.

Tabulka č. 1 – **Očekávání: poměry po volbách v oblasti politické**

	před volbami				po volbách
	leden	duben	květen	počátek června	konec června
zlepší se	17	16	20	19	16
nezmění se	52	58	55	55	45
zhorší se	13	9	10	8	20
NEVÍ	18	17	15	18	19

Procenta v sloupci

Tabulka č. 2 – **Očekávání: poměry po volbách v oblasti ekonomické**

	před volbami				po volbách
	leden	duben	květen	počátek června	konec června
zlepší se	19	21	23	23	17
nezmění se	43	44	44	44	40
zhorší se	20	17	19	16	23
NEVÍ	18	18	14	17	20

Procenta v sloupci

¹ Otázka pro všechny respondenty: „**Poměry se podle Vás po letošních volbách do Poslanecké sněmovny zlepší, zhorší nebo nezmění v oblasti politické, v oblasti ekonomické a celkově?**“

Tabulka č. 3 – **Očekávání: poměry po volbách celkově**

	před volbami				po volbách
	leden	duben	květen	počátek června	konec června
zlepší se	17	19	18	22	15
nezmění se	46	48	51	46	46
zhorší se	18	15	17	12	19
NEVÍ	19	18	14	20	20

Procenta v sloupci

Je pochopitelné, že znalost volebních výsledků, které jsou pro někoho naplněním předvolebních předpokladů, pro jiného příjemným překvapením a pro dalšího hlubokým zklamáním, má na povolební očekávání vliv přímo zásadní. Po letošních volbách do Poslanecké sněmovny se v tomto ohledu daly očekávat značné posuny už předem vzhledem k tomu, že veřejné mínění nemělo letos – na rozdíl od voleb v roce 1998, kdy 82 % lidí očekávalo vítězství posléze zvítězivší ČSSD – jednoho jasného favorita na celkového vítěze, ale že se asi týden před volbami stejně široce věřilo ve vítězství ODS (45 %) jako v prvenství ČSSD (44 %). Výsledky povolebního šetření a jejich srovnání s výzkumy uskutečněnými před volbami uvedený předpoklad potvrdily.

Poměrně výrazné změny jsou patrné už z hlediska porovnání celkových výsledků, které jsou zachyceny v tabulkách 1 až 3. Ve všech případech byl po volbách zaznamenán nárůst podílů těch, kdo očekávají zhoršení poměrů, a reciproční pokles počtu lidí, kteří čekají zlepšení nebo neočekávají žádnou změnu stávajících poměrů. I tak ovšem respondenti – podobně jako před volbami – ve všech případech nejčastěji nečekají žádnou změnu poměrů (40 – 46 %). Asi pětina dotázaných (19 – 23 %) očekává zhoršení poměrů, přičemž lidí, kteří naopak předpokládají zlepšení poměrů, je v porovnání s nimi o něco méně (15 – 17 %), ačkoli krátce před volbami existoval poměrně jasný rozdíl v jejich prospěch.

Tabulka č. 4 – **Povolební očekávání podle stranických preferencí před volbami a po volbách**

		politické poměry		ekonomické poměry		celkové poměry	
		před volbami	po volbách	před volbami	po volbách	před volbami	po volbách
ČSSD	zlepší se	22	37	28	40	28	40
	nezmění se	60	43	43	38	45	40
	zhorší se	7	10	15	14	9	11
ODS	zlepší se	41	2	44	5	44	5
	nezmění se	42	38	35	32	35	38
	zhorší se	5	52	9	52	7	46
KSČM	zlepší se	19	23	16	16	18	15
	nezmění se	49	47	40	44	43	51
	zhorší se	16	15	29	23	25	14
Koalice	zlepší se	23	21	25	20	26	18
	nezmění se	59	52	52	43	49	51
	zhorší se	6	16	10	20	10	15

procenta ve sloupci za stoupence jednotlivých politických stran a uskupení, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“

Charakter a rozsah zachycených změn pak podrobněji dokumentuje srovnání posledního předvolebního a prvního povolebního šetření z hlediska stranických preferencí, které ukazuje tabulka č. 4. Z ní je patrné, že za celkovým

posunem očekávání vývoje povolebních poměrů směrem k negativním plně stojí zklamání z výsledků voleb v případě stoupců ODS, kteří z 90 % věřili v její vítězství a kteří podle toho velmi optimisticky pohlíželi i na povolební vývoj. Opačný, i když zdaleka ne tak výrazný pohyb zaregistrovalo povolební šetření v případě voličů ČSSD.

Povolební očekávání příznivců KSČM a Koalice na volební výsledky reagovaly ještě slaběji, případně nereagovaly vůbec. V případě Koalice je přitom celkem pravděpodobné a uvedené výsledky to nevyvracejí, že se u jejích stoupců rovněž projevilo určité zklamání z jejího volebního neúspěchu, případně z neúspěchu celé pravice, ale vzhledem k malému zastoupení voličů Koalice v souboru respondentů nejsou zaznamenané změny mezi předvolebním a povolebním výzkumem statisticky dostatečně průkazné.

Kromě toho analýza výsledků šetření uskutečněného krátce po volbách ukázala, že povolební očekávání ve všech směrech silně korelují se spokojeností s celkovou politickou situací a zejména se spokojeností s výsledky voleb. Z hlediska jednotlivých sociodemografických třídících znaků nebyly v posledním šetření zaznamenány žádné významné rozdíly.